

assosiasjoner som knyttes relevant og tankevekkende inn i hovedhistorien.

Det var en medisinstudent i Uppsala, Ivar Sandström, som i 1880 først beskrev biskjoldkjertlene som et organ hos mennesket og som døpte dem parathyreoidea. I 1860-årene hadde zoologen Sir Richard Owen beskrevet en struktur hos neshorn, som kan ha vært den først observerte parathyreoidea. Det forklarer tegningen av neshornet på bokens omslag.

Jakten for å avsløre biskjoldkjertlenes funksjon er hovedtemaet. Ut ifra alvorlig tetani, som man kunne se etter thyreoideakirurgi, og etterfølgende kliniske og eksperimentelle observasjoner hos menneske og dyr ble parathyreoideas livsviktige betydning avslørt. Etter hvert ble kalsiums nøkkelrolle forstått, og kalsiummetabolismen, parathormonet (PTH), kalsiumreseptor og PTH-reseptorer kartlagt. Først i siste del av 1980-årene fikk man rutinemetoder for å måle serumnivået av hele PTH-molekylet.

En del av opplysningene som Nordenström presenterer, er kjent fra artikler og lærebøker, men mye nytt tilføyes. Jeg har ikke tidligere sett en så omfattende og god sammenstilling av stoffet. Han beskriver jakten og resultatene mot en bakgrunn av den generelle og medisinske vitenskapshistorien og trekker trådene frem til i dag med en rekke interessante assosiasjoner og kommentarer. Dersom noe savnes, måtte det være en nærmere omtale av den molekylærbiologiske parathyreoideaforskningen som foregår nå, bl.a. på Karolinska Institutet. Siste ord er ikke sagt om parathyreoideas mange funksjoner.

Forstyrrelser i parathyreoideafunksjonen er den tredje vanligste endokrine sykdomsgruppen, etter diabetes mellitus og thyreoideasykdommer. Diagnosen er lett å stille biokjemisk. Hyperparatyreoidisme har i dag ofte en mild form. Det er en viss usikkerhet om hvem som kan ha nytte av kirurgisk behandling, og det er sist i 2008 holdt en internasjonal konsensuskonferanse om behandling av mild hyperparatyreoidisme. Som erfaren endokrinkirurg kjenner forfatteren godt kompleksiteten i dette feltet, og hans diskusjon omkring primær hyperparatyreoidisme og sykdoms- og helsebegrep er balansert.

Boken kommer i en tiltalende, solid paperbackutgave på godt papir og med klar skrifttype. Den har et velordnet kapittel til slutt med kildehenvisninger og noter. Nordenström behersker elegant essaystilen. Hans fortellinger og betraktninger om jakten på parathyreoideafunksjonen vil være til stor glede for den vide målgruppen, som er lesere med sans for vitenskapshistorie.

Jan Erik Varhaug
Haukeland universitetssykehus

Profesjonaliseringens distanse

Sande H.

Slepe rundt på døde dyr

168 s. Oslo: Gyldendal, 2009. Pris NOK 349
ISBN 978-82-05-39524-4

Forfatteren er psykiater og har gitt ut en lang rekke romaner, diktsamlinger og barne- og ungdomsbøker. I denne romanen er fortelleren en av pleierne på Valen asyl i Hordaland. Han forteller først om perioder da

dikteren Olav H. Hauge var innlagt der, om sitt forhold til dikteren og hans intense galskap og om de lange turene de gikk sammen når dikteren slapp ut av isolat eller reimer. Deretter skifter det til en fortelling om nabosønnen som har prøvd å studere arkitektur og kunst, men som nå lager en merkelig installasjon høyt oppe i et tre, et mysterium så å si. I fortellingen om denne nabosønnen får vi også vite at fortellerens egen sønn døde i en bilulykke med faren ved rattet. Fortelleren har ambisjoner om selv å skrive dikt, og vi følger hans helst mislykkede (men morsomme) forsøk på det, blant annet forsøk på å kopiere Hauges dikt

Vil forfatteren noe mer enn å formidle hvor psykotisk Hauge var og hvordan dette ble møtt av datidens Valen asyl med sin mektige Overlege? Mitt inntrykk er at han på en ironisk måte vil vise hvordan psykiatriens fagspråk kan bryte inn og ødelegge for dagligspråket. Pleieren, som mot sin vilje har måttet skaffe seg en formell utdanning og utsette seg for opplæring av psykologer og andre, bruker nemlig en rekke faglige floskler og klisjeer, både i sin omtale av andre og seg selv. Forfatteren får med dette godt frem hvor reduksjonistisk dette språket er utenfor en helt snever faglig ramme. Ord og begreper som er ment å øke forståelsen av mennesket, virker motsatt. Fortelleren ironiserer også over akademikerens forsøk på å forstå totaliteten i Hauges liv gjennom å studere alt materialet som finnes om ham og ikke nøye seg med å glede seg over diktene. På samme måte kan man lese fortellerens motvilje mot å forsøke å forstå installasjonsbygningen (psykosen?) i treet. Hvorfor skal man søke etter noe bakenfor hele tiden, spør han seg, er ikke din egen verden god nok? Alt det viktigste kan sies med to setninger som ikke bør være for lange, hevder fortelleren, men det har jo ikke forfatteren selv lyttet til.

Hans Sande skriver på en morsom og gjennomført ironisk, til dels burlesk måte. Man kan innvende at de ulike hovedtemaene henger lite sammen. Men det er

nok bare hvis man gjør som fortelleren sier, og holder seg helt på overflaten.

Per Vaglum

Avdeling for medisinske atferdsfag
Institutt for medisinske basalfag
Universitetet i Oslo

Tar vi vare på talentene?

Pliassova M.

Følg kallet

Veier til kunsten og livet. 311 s. Oslo: Transit,
2009. Pris NOK 298
ISBN 978-82-7596-133-2

Forfatteren er pianist og klaverpedagog. Hun er født og utdannet i Russland, men har bodd og arbeidet i Norge i 17 år. Hun underviser blant annet i talentklassen ved Barratt Dues musikk-institutt i Oslo.

Boken består av 14 intervjuer, de fleste med kjente musikere og musikkpedagoger, derav fem norske, resten russiske. Av størst interesse for nordmenn er nok samtalen med Einar Steen-Nøkleberg, Håvard Gimse og Jens Harald Bratlie. Og for norske leger intervjuet med nevrokirurgen Nikolai Zwetnow, som nå har passert 80 år.

Forfatteren er spesielt opptatt av kunstnerens barndom og utdanning. Hvordan får et musikalsk barn best mulige utdanningsvilkår? Hva er et talent, og hvordan tar vi vare på talentene? Hun kritiserer norske barns muligheter for musikkutdanning, på alle nivåer. Det er velkjent at det er bedre muligheter i Russland. Men en systematisk beskrivelse av musikkopplæringen i Russland hadde likevel vært ønskelig.

Vi kan også se dette som et innlegg i debatten om norsk skole. Blir de flinke tatt godt nok vare på?

Språket er preget av at det opprinnelig er russisk og så oversatt til norsk. Forfatteren er oppmerksom på dette, hun påpeker selv at «russisk uttrykksmåte legger opp til mer emosjonalitet enn norsk». Dette merker man spesielt i de ordrike sitatene fra russiske musikkpsykologer som hun illustrerer sine meninger med. De mange og lange sitatene er innrykket i teksten. Dette gjør boken tung å lese. Den er smal og passer for de spesielt interesserte i russisk kultur, spesielt russisk musikkpedagogikk.

Ingegerd Frøyshov Larsen
Oslo